

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi = digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 6.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MOERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

SINTOIZM DINI: KELIB CHIQISHI, ASOSIY TA'LIMOTLARI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O'RNI

Bazarova Irodaxon

Qo`qon Universtiteti Andijon filiali “ Tarix va ijtimoiy fanlar “ kafedrası
o`qituvchisi

[email:bazarovairoda8379@gmail.com](mailto:bazarovairoda8379@gmail.com)

Rahimova Safinabonu

Qo`qon Universtiteti Andijon filiali Davolash ishi yo`nalishi 2-bosqich talabasi

[email:muborakrahimova03@gmail.com](mailto:muborakrahimova03@gmail.com)

Annotatsiya. Sintoizm dini Yaponiyaning eng qadimiy milliy dini hisoblanib, u xalqning urf-odatları, an'analari, ma'naviy qadriyatları va madaniy hayoti bilan uzviy bog'liqdir. Mazkur maqolada sintoizm dinining vujudga kelish tarixi, shakllanish bosqichlari, asosiy e'tiqodiy qarashlari, xudolar va ruhlr haqidagi tasavvurlari, muqaddas maskanlari hamda diniy marosimlari yoritiladi. Shuningdek, sintoizmning buddaviylik va boshqa diniy ta'limotlar bilan o'zaro aloqalari, ularning Yaponiya jamiyati taraqqiyotiga ko'rsatgan ta'siri qiyosiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda sintoizm dinining inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashdagi o'rni, ekologik qarashlarning shakllanishiga qo'shgan hissasi hamda insonning ma'naviy kamolotidagi ahamiyati ochib beriladi. Bundan tashqari, zamonaviy globallashuv sharoitida sintoizmning rivojlanish xususiyatlari, uning Yaponiya milliy o'zligini saqlab qolishdagi o'rni hamda yosh avlod tarbiyasiga ta'siri ham ko'rib chiqiladi. Tahlil natijalari sintoizm dinining nafaqat diniy ta'limot sifatida, balki yapon xalqining tarixiy-madaniy merosi va ma'naviy hayotining muhim tarkibiy qismi sifatida alohida ahamiyat kasb etishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sintoizm, Yaponiya, kami, muqaddas ibodatxonalar, diniy marosimlar, an'analari, ma'naviy qadriyatlar, tabiatga sig'inish, dinshunoslik.

Kirish Sintoizm dini Yaponiyaning eng qadimiy va milliy dinlaridan biri bo'lib, uning shakllanish tarixi yapon xalqining madaniyati va an'analari bilan uzviy bog'liqdir. Ushbu din ko'p asrlar davomida yapon jamiyatining ma'naviy hayotida muhim o'rin egallab kelgan va bugungi kunda ham o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda. Sintoizm inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlik, ajdodlarga hurmat va muqaddas ruhlr — kami tushunchasiga asoslangan diniy qarashlarni o'z ichiga oladi. Bugungi kunda sintoizm nafaqat diniy e'tiqod tizimi, balki Yaponiya xalqining milliy o'zligini, urf-odatlarini va ma'naviy qadriyatlarini aks ettiruvchi muhim madaniy meros sifatida ham e'tirof etiladi. Shu bilan birga, uning boshqa dinlar, xususan buddaviylik bilan o'zaro aloqalari hamda zamonaviy jamiyatdagi

oʻrni dinshunoslar tomonidan keng tadqiq qilinmoqda. Ushbu maqolaning maqsadi — sintoizm dinining kelib chiqishi, asosiy taʼlimotlari va marosimlarini har tomonlama tahlil qilish, uning Yaponiya jamiyati va madaniyatiga taʼsirini oʻrganish hamda zamonaviy davrdagi ahamiyatini yoritib berishdan iborat. **Sintoizm dinining boshqa dinlar bilan qiyosiy tahlili.** Sintoizm dinining oʻziga xos xususiyatlarini toʻgʻri baholash uchun uni boshqa dinlar bilan qiyosiy ravishda oʻrganish muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotchilarning fikriga koʻra, sintoizm yapon xalqining milliy qadriyatlari va anʼanalariga asoslangan boʻlib, boshqa koʻplab dinlardan farqli ravishda qatʼiy diniy qonun-qoidalar va muqaddas kitobga ega emas. Biroq, sintoizmning buddaviylik bilan uzoq yillar davomida birgalikda rivojlanganligi uning diniy amaliyotida oʻziga xos uygʻunlikni yuzaga keltirgan. Yaponiyada koʻplab insonlar bir vaqtning oʻzida ham sintoistik, ham buddaviy marosimlarda ishtirok etadilar. Bu holat dinlararo bagʻrikenglik va oʻzaro taʼsirning yorqin namunasidir. Sintoizmning asosiy eʼtibori tabiatga sigʻinish, ajdodlarga hurmat va kami tushunchasiga qaratilgan boʻlsa, jahon dinlarining aksariyatida asosiy oʻrin yagona Xudoga yoki muayyan diniy taʼlimotlarga beriladi. Shu jihatdan sintoizm boshqa dinlardan oʻzining milliy xarakteri va tabiat bilan uygʻunlikka asoslanganligi bilan ajralib turadi. Taqqoslash uchun quyidagi misolni keltirish mumkin: buddaviylik insonning ruhiy kamoloti va azob-uqubatlardan xalos boʻlishiga urgʻu bersa, sintoizm insonning tabiat va jamiyat bilan uygʻun hayot kechirishini muhim qadriyat sifatida eʼtirof etadi. Shu sababli ushbu ikki din bir-birini inkor etmasdan, aksincha, Yaponiya jamiyatida oʻzaro uygʻun holda mavjud boʻlib kelmoqda.

Sintoizm dinining zamonaviy davrdagi muammolari va tahdidlari

Sintoizm dini bugungi kunda bir qator muammolar va tahdidlarga duch kelmoqda. Globallashuv, texnologiyalar rivoji va jamiyatning dunyoviylashuvi natijasida diniy qadriyatlarning saqlanib qolishi muhim masalaga aylanmoqda. Asosiy muammolardan biri — yoshlar orasida diniy anʼanalarga qiziqishning pasayishidir. Zamonaviy turmush tarzi va gʻarb madaniyatining taʼsiri natijasida koʻplab yoshlar sintoistik marosimlarga kamroq eʼtibor qaratmoqda. Ikkinchi muammo — diniy marosimlarning koʻproq madaniy anʼana sifatida qabul qilinishidir. Koʻpchilik ibodatxonalarni ziyorat qilish va bayramlarni nishonlashni diniy eʼtiqoddan koʻra milliy urf-odat sifatida baholaydi. Uchinchi muammo — boshqa dinlar va zamonaviy dunyoviy qarashlarning taʼsiri bilan bogʻliq. Bu holat sintoizmning jamiyatdagi oʻrniga maʼlum darajada taʼsir koʻrsatmoqda. Sintoizm dinining jamiyat va madaniyatga taʼsiri: qiyosiy tahlil Sintoizm dinining Yaponiya jamiyati va madaniyatidagi oʻrnini toʻgʻri baholash uchun uning ijobiy va oʻziga xos jihatlari boshqa diniy tizimlar bilan qiyosiy ravishda koʻrib chiqish muhimdir. Koʻplab tadqiqotlar shuni koʻrsatadiki, sintoizm yapon xalqining milliy anʼanalari, urf-odatlari va maʼnaviy qadriyatlarini asrab-avaylashda muhim ahamiyat kasb etadi. Biroq, zamonaviy jamiyatda dunyoviylashuv jarayonlarining kuchayishi va boshqa dinlarning taʼsiri natijasida sintoizmning jamiyatdagi mavqei maʼlum

darajada o'zgarib bormoqda. Demak, masala dinning o'zida emas, balki uning zamonaviy sharoitlarga moslashish darajasida namoyon bo'ladi. Bir xil diniy an'analar ayrim insonlarning ma'naviy hayotini boyitishi va milliy qadriyatlarni mustahkamlashi mumkin bo'lsa, boshqalar uchun esa u faqat tarixiy-madaniy meros sifatida qabul qilinishi mumkin. Taqqoslash uchun quyidagi misolni keltirish mumkin: buddaviylik insonning ruhiy kamoloti va ichki osoyishtaligiga ko'proq e'tibor qaratadi, sintoizm esa inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlikni, ajdodlarga hurmat va milliy an'analarni saqlashni muhim qadriyat sifatida e'tirof etadi. Shu sababli ushbu ikki din Yaponiyada bir-birini inkor qilmagan holda, o'zaro uyg'un tarzda rivojlanib kelgan. Tadqiqotchilar ta'kidlaganidek, globallashuv jarayonlari sharoitida milliy qadriyatlarni saqlab qolish va yosh avlodga yetkazish masalasi alohida ahamiyat kasb etmoqda. Shu nuqtai nazardan, sintoizm yapon xalqining tarixiy xotirasi va madaniy merosini asrashda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sintoizm dini Yaponiyaning eng qadimiy va milliy dinlaridan biri sifatida nafaqat diniy hayotda, balki mamlakatning madaniy, ma'naviy va ijtimoiy taraqqiyotida ham muhim o'rin egallaydi. Ushbu dinning shakllanishi va rivojlanishi yapon xalqining tarixiy taraqqiyoti, urf-odatlar va an'analari bilan chambarchas bog'liq bo'lib, u xalqning milliy o'zligini saqlab qolishda muhim omillardan biri hisoblanadi. Maqolada olib borilgan tahlillar natijasida ma'lum bo'ldiki, sintoizmning asosiy g'oyalari inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlash, ajdodlarga hurmat ko'rsatish, poklik va ma'naviy qadriyatlarga sodiqlikni targ'ib etishga qaratilgan. Aynan shu jihatlarda ushbu dinning boshqa dinlardan farq qiluvchi o'ziga xos xususiyatlarini namoyon etadi. Shuningdek, sintoizmning muqaddas hisoblangan kami tushunchasi tabiat hodisalari va inson hayoti bilan chambarchas bog'langan bo'lib, bu holat tabiatga ehtiyotkorona munosabatda bo'lish va ekologik qadriyatlarni shakllantirishga xizmat qiladi. Qiyosiy tahlillar shuni ko'rsatdiki, sintoizm boshqa dinlar, xususan buddaviylik bilan o'zaro ta'sir va uyg'unlikda rivojlangan. Yaponiyada ushbu ikki dinning birgalikda mavjud bo'lishi diniy bag'rikenglikning hamda turli e'tiqodlar o'rtasidagi o'zaro hurmatning yorqin namunasi hisoblanadi. Shu bilan birga, zamonaviy globallashuv jarayonlari va dunyoviylashuv ta'sirida sintoizmning jamiyatdagi o'rni ma'lum darajada o'zgarayotgan bo'lsa-da, uning milliy an'analari va ma'naviy merosini asrab-avaylashdagi ahamiyati saqlanib qolmoqda.

Bundan tashqari, sintoizmning insonparvarlik, tabiatni muhofaza qilish va ma'naviy poklikka oid qarashlari bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. Ushbu dinning qadriyatlari nafaqat yapon jamiyati, balki jahon madaniyati va dinshunoslik fanini boyitishda ham muhim nazariy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu sababli sintoizmni chuqur o'rganish dinlararo muloqot va madaniyatlararo hamkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Dinshunoslik. Oliy ta'lim muassasalari uchun darslik. – Toshkent, 2023. [214–220.]
2. Jo‘rayev U. Dinshunoslik asoslari. – Toshkent, 2022. [185–192.]
3. Ahmedov A. Jahon dinlari tarixi. – Toshkent, 2020. [241–248.]
4. O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi. – Toshkent, 2018.[623–625.]
5. Hinnells J. The Routledge Companion to the Study of Religion. – London, 2015. [367–372.]
6. Kodziki. Ancient Records of Japan. – Tokyo: University of Tokyo Press, 1968. [45–58.]
7. Nihon Shoki. Chronicles of Japan. – Tokyo, 1997. [60–75.]
8. Picken S. Historical Dictionary of Shinto. – Scarecrow Press, 2011. [291–305.]
9. Bowker J. World Religions. – London, 2006. [178–183.]
10. Ellwood R. Japanese Religion. – New Jersey, 2008. [112–126.]

